

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування відділення поліції № 2 (с-ще Богородчани)
Івано-Франківського районного управління поліції
Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області**

03.06.2025

м. Івано-Франківськ, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1 , 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 03.06.2025 групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 2 (с-ще Богородчани) Івано-Франківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Вербовий Віталій Володимирович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Івано-Франківській області;

Непийвода Людмила Іванівна, головна спеціалістка Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Балкова Людмила Василівна, головна спеціалістка Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Дем'янчук Світлана Степанівна, представниця громадської організації.

Відвідування проведено у присутності Боручек Юлії Ярославівни, інспектора із дотримання прав людини, відповідальної за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих у приміщенні відділення поліції.

Загальна інформація.

Відділення поліції № 2 (с-ще Богородчани) Івано-Франківського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області (далі – відділення поліції, установа) знаходиться за адресою: вул. Шевченка, 56, с-ще Богородчани, Івано-Франківський район, Івано-Франківська область, 77700.

Керівник даного підрозділу поліції: Паламарчук Олег Миколайович.

Відділення поліції розміщується у триповерховій будівлі (фото 1).

Біля входу наявна вивіска із зазначенням його повної назви.

Пропускний режим забезпечується інспектором чергової частини, який реєструє відвідувачів у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (фото 2).

Для відома громадян у вестибюлі наявні необхідні інформаційні стенди.

У будівлі відділення поліції облаштоване найпростіше укриття на випадок оголошення сигналу «Повітряна тривога».

У день відвідування в установі затримані особи не перебували.

Проте, з початку 2025 року працівниками відділення поліції затримано 18 осіб, із них: за вчинення адміністративних правопорушень - 12 осіб, за

підозрою у вчиненні злочину - 4 особи, на підставі ухвали слідчого судді, суду - 2 особи.

У відділенні поліції встановлено камери відеоспостереження з можливістю архівації даних за період не менше 30 діб.

У посадових інструкціях співробітників відділення поліції зазначена інформація про заборону катувань у відповідності до вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Скарги щодо неналежного поводження із доставленими, затриманими, арештованими особами на адресу відділення поліції упродовж 2025 року не надходили. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті особам вказаної категорії під час їх перебування в установі не встановлено.

З метою отримання інформації про стан дотримання прав людини в установі проведено спілкування із сімома працівниками установи.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування даного відділення поліції групою НМП здійснювалось 11.05.2021 (цільовий візит). За його результатами Головному управлінню Національної поліції в Івано-Франківській області та Відділенню поліції № 2 (сmt. Богородчани) Івано-Франківського районного управління поліції ГУНП в Івано-Франківській області були надані наступні рекомендації:

- провести службове розслідування за фактами викладеними у попередніх рекомендаціях та вжити заходів щодо усунення наявних порушень прав людини;

- обладнати кімнату для затриманих;

- облаштування кімнати для проведення слідчих дій;

- проводити опитування і процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до органів (підрозділів) поліції особами лише у кімнаті для проведення слідчих дій;

- організувати належну фіксацію перебування громадян в установі та ведення службової документації;

- обладнати у відділення поліції кімнату для конфіденційних побачень затриманих із захисниками;

- передбачити додаткове фінансування для облаштування в установі засобів доступності до приміщень осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, забезпечити доступність цих категорій громадян до приміщень установи;

- організувати для працівників відділення поліції навчання з питань дотримання прав уразливих груп населення в частині забезпечення їх безперервного лікування;

- забезпечити безперешкодний доступ відвідувачів до кімнати прийому громадян та інформаційних стендів;

- забезпечити доступність та розумне пристосування приміщення відділення поліції для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018);

- встановити належний контроль за додержанням термінів придатності медичних препаратів, наявних у відділенні поліції, а також дотримання протиепідемічних та карантинних заходів;

У ході відвідування групою НПМ встановлено, що більшість із раніше наданих рекомендацій, залишились невиконаними, зокрема й у зв'язку з недостатністю фінансування установи на вказані потреби.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України)

1. Під час відвідування встановлено, що у порушення вимог Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 (далі – Положення), кімната для проведення слідчих не облаштована у відповідності до вимог вказаного Положення і фактично не функціонує (фото 3).

За результатами спілкування із працівниками поліції з'ясовано, що, як правило, всі заходи із затриманими проводяться в кабінетах працівників та в кімнаті прийому громадян (фото 4).

Водночас слід зазначити, що пунктом 3 наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 визначена пряма заборона проводити слідчі дії та інші процесуальні заходи у будь-яких приміщеннях окрім кімнат для проведення слідчих дій.

2. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція з організації діяльності чергової служби), у відділенні поліції кімната для затриманих не функціонує.

Відповідно до наказу керівника відділення поліції від 16.05.2024 № 70 її діяльність тимчасово призупинено у зв'язку з невідповідністю національним та міжнародним стандартам (фото 2).

Незважаючи на те, що керівництвом установи вживались певні заходи щодо реконструкції першого поверху будівлі, фінансування для відновлення діяльності кімнати для затриманих у 2025 році не передбачене.

Водночас відносно тривале (понад трьох годин) перебування затриманих осіб у відділенні поліції без їх поміщення до вказаної кімнати створює ризики утримання громадян в умовах несвободи у непередбачений законом спосіб, без належного забезпечення харчуванням, питною водою, вільним доступом до туалету тощо.

У своїх доповідях Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Комітет) (Дванадцята Загальна доповідь CPT/Inf(2002)15) зазначає про необхідність забезпечення затриманих осіб харчуванням (мінімум один раз на день повноцінним харчуванням, щось більш суттєве, ніж бутерброд), доступом до води, туалету. Особи, які повинні провести ніч в місці тримання, мають бути забезпечені чистим матрацом та ковдрами.

3. При вивченні протоколів про затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, у деяких випадках встановлено порушення вимог процесуального законодавства.

Так, всупереч вимогам статей 104, 208, 209 КПК України службові особи відділення поліції у протоколах про затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, не завжди зазначають місце фактичного затримання громадянина. У свою чергу ця обставина унеможлиблює правдиве обрахування початку терміну затримання з моменту, коли вказана особа силою або через підкорення наказу була примусово змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою чи у приміщенні, визначеному співробітником поліції (протоколи затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину від 23.01.2025 та 01.04.2025).

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенція про права осіб з інвалідністю, стаття 21 Конституції України, статті 26, 27 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»)

У ході відвідування групою НПМ встановлено, що приміщення цієї установи не є доступним для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-40:2018. У приміщенні відсутні ліфт чи підйомник для забезпечення потрапляння зазначених осіб на верхні поверхи будівлі, відсутня санітарна кімната пристосована для використання вказаними категоріями громадян.

Крім того, відсутні тактильні елементи доступності (маркування, таблички зі шрифтом Брайля, контрастні позначки на сходах тощо) для осіб із порушенням зору.

Таким чином, група НПМ констатує порушення прав громадян вказаної категорії на інклюзивність (рівноправ'я), зокрема, на рівний доступ до державних установ. Причиною цих недоліків, крім іншого, є порушення пунктів 6.12, 6.13, 6.14 ДБН В.2.2-40:2018.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, стаття 13 Європейської соціальної хартії, стаття 49 Конституції України, статті 18, 23 Закону України «Про Національну поліцію»)

4. Всупереч вимогам пункту 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію», частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, співробітники установи не пройшли відповідну підготовку з питань володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги і не отримали посвідчень встановленого зразка.

Натомість, працівники поліції повідомили, що систематично проходять курси із надання домедичної допомоги в тренінговому центрі ГУНП в Івано-Франківській області.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України)

5. У порушення вимог пункту 12 Додатку 2 до вищевказаної Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України, у відділенні поліції відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками.

Відсутність такої кімнати унеможливлює проведення побачень затриманих громадян віч-на-віч із адвокатом та позбавляє їх права на конфіденційне спілкування із захисником без обмеження кількості таких побачень та їх тривалості.

Водночас Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді [CPT/Inf (2011) 28] наголошує на питанні доступу до адвоката під час тримання в підрозділі поліції та на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Європейський комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Інші порушення.

6. Вхід відвідувачів до приміщень відділення поліції, зокрема до кімнати прийому громадян, та доступ до інформаційних стендів здійснюється виключно з дозволу працівника чергової частини після їх реєстрації у Журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених (фото 1, 4).

Вказане свідчить про порушенням вимог пункту 4 розділу III Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України № 930 від 15.11.2017, яким визначено, що для прийому громадян в органах та підрозділах поліції облаштовуються приймальні громадян доступ до яких не обмежений порядком внутрішньо-об'єктового режиму.

Унаслідок порушення вказаної норми, відвідувачі позбавлені можливості вільно потрапляти до кімнати прийому громадян, оскільки їх волевиявлення у даному випадку обмежене встановленими правилами пропускнуго режиму і може залежати від згоди або незгоди працівників чергової частини чи їх керівництва.

Водночас співробітники поліції пояснили, що зазначені обмеження встановлено як один із заходів безпеки і запроваджено у всіх територіальних підрозділах поліції у зв'язку з воєнним станом та численними випадками спроб вчинення терористичних актів у приміщеннях підрозділів Національної поліції України. Проте, пред'явити групі НПМ відповідні відомчі нормативні документи, якими визначено такий захід безпеки, у відділенні поліції відмовились.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції в Івано-Франківській області, відділенню поліції № 2 (с-ще Богородчани) Івано-Франківського районного управління поліції ГУНП в Івано-Франківській області відповідно до їх компетенції:

1. Вжити заходів щодо відновлення функціонування у вказаному відділенні поліції кімнати для затриманих осіб. Обладнати її згідно встановлених норм і стандартів.

2. Облаштувати кімнату для проведення слідчих дій у відповідності до вимог, визначених відповідними відомчими нормативними документами та відновити її діяльність.

3. Забезпечити проведення опитувань громадян і виконання процесуальних дій виключно у кімнаті для проведення слідчих дій, обладнаний згідно встановлених стандартів.

4. Вирішити питання щодо належного облаштування окремої кімнати для конфіденційних побачень затриманих (арештованих) громадян із захисниками (адвокатами) за встановленими стандартами.

5. Обладнати приміщення відділення поліції, у тому числі санітарну кімнату, з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Встановити тактильні елементи доступності, зокрема, маркування, таблички зі шрифтом Брайля, контрастні позначки на сходах для осіб із порушенням зору.

6. Організувати відповідне навчання по підвищенню кваліфікації для працівників відділення поліції, які згідно із своїми службовими обов'язками зобов'язані володіти знаннями і практичними навичками з питань надання домедичної допомоги, з отриманням ними посвідчень встановленого зразка.

7. Забезпечити безперешкодний доступ відвідувачів до кімнати прийому громадян та інформаційних стендів з урахуванням наявності або відсутності відповідних відомчих нормативних документів щодо запровадження певних заходів безпеки в умовах воєнного стану.

Додаток: фототаблиця на 1 арк.

**Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Верховної Ради
України з прав людини**

Людмила НЕПИЙВОДА

Фототаблиця

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

